

ULOGA LOKALNOG STANOVNIŠTVA U RAZVOJU TURISTIČKE DESTINACIJE I NJIHOV ODNOS PREMA TURISTIMA

Na razvoj turističke destinacije utiče nekoliko interesnih grupa, koje imaju neposredni interes, uključeni su, ulažu u destinaciju i želja ima je da dugoročno imaju koristi od turističke djelatnosti. Upravo razvoj turističke destinacije podrazumijeva zadovoljenje potreba i interesa svih aktera, koji na direktan ili indirektan način sudjeluju u strateškom planiranju i upravljanju destinacijom.

Glavni akteri u razvoju turističke destinacije se mogu posmatrati u pet osnovnih grupa, koje su spomenute i u “ Strategiji razvoja turizma općine Visoko 2016 – 2024 “, a to su:

- ***Lokalno stanovništvo;***
- ***Posjetitelji/ turisti*** – teže zadovoljenju potreba korištenjem kvalitetnih proizvoda u okviru dobro organizovane destinacije i kojom se efikasno upravlja;
- ***Turistička privreda/ privatni sektor*** – zainteresovana je za razvoj turizma u destinaciji u cilju ostvarivanja ekonomske dobiti;
- ***Javni sektor*** – teži korištenju turizma kao osnove za povećanje zaposlenosti, podsticanje razvoja i povećanje ukupnih prihoda. Ima posebnu važnost zbog vodeće i koordinirajuće uloge u razvoju turističke destinacije;
- ***Ostali učesnici*** - obuhvataju razne nevladine organizacije i druge interesne grupe na lokalnom, regionalnom i državnom nivou;

Efikasno upravljanje turističkom destinacijom uključuje u svom strateškom planiranju i ulogu lokalnog stanovništva, kao njenog sastavnog dijela i bitnog faktora u realizaciji turističke ponude. Bez uključivanja domicilnog stanovništva u turistički razvoj lokalne zajednice nema dugoročnog i održivog turizma. Bez obzira da li ono ima veće ili manje dobiti od turističkog razvoja, kod ove interesne skupine mora se podignuti svijest o tome koliki značaj ima razvoj turizma na cjelokupan privredni napredak grada Visoko. Osim podizanja svijesti o pozitivnom utjecaju turizma, lokalno stanovništvo mora se informisati o turističkoj ponudi našeg grada, i biti upoznato o svim atrakcijama, događajima i objektima, koje bi mogle interesovati potencijalne turiste. Dakle, oni su jedni od glavnih promotora destinacije, budući da su u direktnoj interakciji s gostima. Biti kulturno osviješćen, imati ljubazan pristup prema svakom posjetitelju, poštovati okolinu i ambijent u kojem živiš, poštovati i cijeniti vlastitu kulturu, kulturno- historijske spomenike, tradiciju, običaje, imati svijesti o očuvanju prirode i njenih blagodati, uvažavati različite kulture, nacije, konfesije, su samo neke od načela kodeksa ponašanja domicilnog stanovništva prema svojoj lokalnoj zajednici, a onda prema turisti. Da bismo cijenili i poštovali druge ljude i kulture, trebamo prije svega poštovati sebe, svoju lokalnu zajednicu, svoju kulturu, historiju, nacionalne

spomenike, prirodne atrakcije, a tek onda cijeniti i ljubazno se odnositi prema svakom gostu, koji posjeti naš grad. Zašto je bitan lijep i ljubazan odnos prema turistu/ posjetitelju?

Kao prvi razlog može se navesti ekonomska dobit. Ugostiteljski radnici, vlasnici smještajnih kapaciteta imaju direktnu novčanu dobit od pružanja usluga smještaja, usluga pripreme, konzumacije i usluživanja hrane i pića, zatim pozitivan učinak turizma je i na zaposlenost, imajući u vidu da je za neke privatne iznajmljivače pružanje usluga smještaja osnovno zanimanje, a za neke dopunsko. Znači i jedni i drugi imaju koristi, kroz ekonomsku dobit i samozapošljavanje, kao i otvaranje novih radnih mjesta. Proizvodi i resursi koji proizvede lokalno stanovništvo direktno ili indirektno se plasira svakom turistu, oni postaju konzumenti lokalnog proizvoda, a samim time plaćaju turistički proizvod, troše svoj novac u destinaciji, i na taj način i ostale privredne djelatnosti imaju koristi, prije svega ugostiteljstvo i trgovina.

Osim onog vidljivog i opipljivog dijela turističke ponude, lokalno stanovništvo je sastavni dio turističke destinacije, jer ono utiče na cjelokupni ambijent i impresije posjetitelja, zato se s pravom može reći da jednu turističku destinaciju ne čine zidine i utvrđenja, nego ljudi. Lokalno stanovništvo je to koje plasira turističku uslugu, i zato je veoma važan pozitivan stav ovdašnjeg stanovništva o turističkom razvoju, koji ima za cilj poboljšanje kvaliteta života u našem gradu.

U planiranju turističkog razvoja destinacije, moraju se uzeti u obzir želje, prijedlozi i dobre inicijative lokalnog stanovništva, jer će jedino na taj način biti moguć kvalitetniji razvoj turističke djelatnosti, što će se odraziti na pozitivan odnos prema turistima. Domaće stanovništvo treba da u svakom posjetitelju vidi dobit, jer razvojem turističkih kretanja na ovom području došlo je do unapređenja i drugih komponenti, u kojima i domaći rezidenti sudjeluju i imaju *indirektne koristi, kao što su:*

- poboljšanje i obnavljanje putne infrastrukture, turističke infrastrukture;
- revitalizacija nacionalnih spomenika;
- čuvanje od zaborava onih vrijednosti koje su vremenom zapostavljene;
- uređenje javnih površina, šetnica, parkova, izletišta;
- promocija tradicionalnih zanata;
- uživanje u raznovrsnim manifestacijama i događajima;
- ekonomski i privredni napredak;
- uživanje u cjelokupnom ambijentu,
- promocija destinacije i lokalnog stanovništva u cijelom svijetu;

Neki od pozitivnih učinaka turizma, koji direktno utiču na lokalno stanovništvo :

- prihodi ostvareni turizmom;
- iznajmljivanje soba i apartmana u privatnom smještaju;
- prodaja lokalnih proizvoda, gastro ponuda;
- samozapošljavanje, otvaranje novih radnih mjesta;

- bavljenje trgovinskom djelatnošću (prodaja suvenira, autohtonih proizvoda);
- registracija novih obrta, vezanih za turističku djelatnost;
- podizanje svijesti o očuvanju prirode i kulturnih znamenitosti;
- upoznavanje drugih naroda, kultura i njihovih običaja;
- sticanje novih znanja o zemljama iz kojih dolaze turisti;
- učenje tolerancije i poštivanju drugih i drugačijih;

U cjelokupnom razvoju treba se voditi koncepcijom održivog razvoja turizma koji treba osigurati da nekontrolisani razvoj ne uništi resurse, već da ih sačuva za buduće generacije, a u cilju stalnog poboljšanja kvalitete života u turističkoj destinaciji. Grad Visoko se nalazi u početnoj ranoj fazi razvoja turizma, lokalno stanovništvo ima pozitivan stav, jer su svjesni ekonomske i društvene koristi, međutim da bi oni zadržali takav stav, u narednom periodu mora se konstantno raditi na njihovom uključivanju u sva dešavanja, jer od njihove afirmacije i od stepena njihovog zadovoljstva zavisi i kvalitet pružanja usluga i ophođenja prema turistu. Kao rezultat takvog pristupa postiže se održivost upravljanja turističkim mjestom, a lokalna zajednica sa svojim rezidentima, treba biti aktivni sudionik tog razvoja.

Amela Jusufović
Bakalaureat turizma i zaštite životne sredine
Turist info Visoko, 2019